

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sopocie

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
SOPOCKIEGO PROGRAMU
PRZECIWDZIAŁANIA BEZDOMNOŚCI
2019-2024**

ZA ROK 2024

Sopot 2025

Sopocki Program Przeciwdziałania Bezdomności 2019-2024 został przyjęty Uchwałą Rady Miasta Sopotu Nr XII/204/2019 z dnia 19 grudnia 2019 r.

Program został przygotowany w celu zapewnienia działań profilaktycznych, interwencyjnych, osłonowych, aktywizujących i wspierających osoby doświadczające bezdomności w procesie usamodzielnienia. Program stanowi kompleksowy plan działań na rzecz wspierania osób w kryzysie bezdomności bezdomnych.

Problem bezdomności i zagrożenie bezdomnością dotyczy mieszkańców Gminy Miasta Sopotu, którzy z różnych, także niezależnych od siebie przyczyn, znaleźli się w sytuacji, której własnym staraniem nie są w stanie zmienić. Jako osoby charakteryzujące się licznymi dysfunkcjami, wymagają wsparcia władz lokalnych odpowiedzialnych za wszystkich mieszkańców niezależnie od ich zamożności i statusu społecznego.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sopocie jest głównym organizatorem i koordynatorem działań na rzecz osób w kryzysie bezdomności oraz osób zagrożonych bezdomnością. Pracownicy socjalni prowadzą pracę z osobami doświadczającymi bezdomności, jak również monitorują sytuację osób zagrożonych bezdomnością. W związku z powyższym wzrasta liczba osób w kryzysie bezdomności, które podejmują działania podnoszące kompetencje społeczne i zawodowe. Niewątpliwie jest to wynikiem indywidualnej pracy pracowników socjalnych, którzy motywują te osoby do zmiany swojej sytuacji życiowej. Należy podkreślić, że podjęcie działań w kierunku podnoszenia swoich kompetencji stanowi część drogi do całkowitego usamodzielnienia.

Celem głównym Programu jest zmniejszenie skali zjawiska wykluczenia społecznego osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością. Cele szczegółowe Programu to: profilaktyka bezdomności, wsparcie osłonowe, aktywizacja bezdomnych, usamodzielnienie osób wychodzących z bezdomności. Rezultaty działań, które mają prowadzić do osiągnięcia poszczególnych celów, zostały omówione poniżej.

CEL SZCZEGÓŁOWY 1: Profilaktyka bezdomności

Zapobieganie problemowi bezdomności oraz monitorowanie osób zagrożonych bezdomnością jest jednym z kluczowych zadań, prowadzących do ograniczenia tego zjawiska. W 2024 r. podejmowano działania monitorujące sytuację życiową osób żyjących w trudnych warunkach lokalowych, zadłużonych, zagrożonych eksmisją czy doświadczających ubóstwa. Osoby, które doświadczają ww. problemów stają się osobami zagrożonymi bezdomnością, w tym wypadku kluczowe znaczenie mają działania prewencyjne.

Kontrakty socjalne i Indywidualne Programy Wychodzenia z Bezdomności

Podpisanie kontraktu socjalnego lub też Indywidualnego Programu Wychodzenia z Bezdomności (IPWzB) pozwala określić wspólne działania pomiędzy klientem a pracownikiem socjalnym i/lub asystentem osoby bezdomnej. Dokument taki jest ustalany wspólnie i pozwala usystematyzować działania obu stron. W przypadku kierowania do placówki, takiej jak schronisko, jego zawarcie jest wymagane. Jest to też jedno z głównych narzędzi w pracy z klientem, które pozwala określić krok po kroku działania, mające na celu poprawę sytuacji socjalno-bytowej klienta. W 2024 r. prowadzono prace z osobami bezdomnymi w oparciu o kontrakty socjalne i IPWzB, którymi łącznie objęto 62 osoby.

Działania wobec osób zadłużonych

Osoby posiadające zadłużenie podejmowały również współpracę z pracownikami MOPS Sopot na rzecz zmiany swojej sytuacji. W 2024 r. współpracę taką podjęło 10 osób. Według danych z MOPS praca ta polegała m. in. na:

- podjęciu zobowiązania do podpisania ugody z UM Sopot,
- złożeniu wniosków o rozłożenie zadłużenia na raty,
- odpracowaniu zadłużenia i regularnym spłacaniu,
- zamianie kwaterunku na lokal socjalny,
- współpracy z CIS w Sopocie w celu podjęcia aktywizacji zawodowej,
- rejestracji w PUP,
- podjęciu zatrudnienia,
- podejmowaniu starań o uzyskaniu dodatkowych dochodów, w celu poprawy sytuacji finansowej (m.in. świadczenie uzupełniające, zasiłek pielęgnacyjny, dodatek ostonowy),

- motywowaniu, podejmowaniu działań wspierających oraz pogłębionej pracy socjalnej,
- współpracy z prawnikiem oraz psychologami.

Współpraca międzyinstytucjonalna

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sopocie niezmiennie podejmuje współpracę z podmiotami zajmującymi się przeciwdziałaniem bezdomności. Do instytucji, które podejmują ww. współpracę należą m.in.: Komenda Miejska Policji w Sopocie, Straż Miejska w Sopocie, Straż Pożarna w Sopocie, Miejska Stacja Pogotowia Ratunkowego w Sopocie, Urząd Miasta Sopotu (w tym Wydział Lokalowy, Wydział Polityki Społecznej, Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego), Caritas Archidiecezji Gdańskiej w Sopocie, Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Gdańskie w Gdańsku oraz Przychodnia im. dr Oli w Sopocie. W tym miejscu warto również wspomnieć, że w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Sopocie corocznie odbywają się spotkania Zespołu Monitorującego realizację Programu Przeciwdziałania Bezdomności – „Akcja Zima” i „Akcja Lato”. Uczestnicy ww. spotkania omawiają ofertę pomocową oraz zasady udzielania pomocy i postępowania z osobami w kryzysie bezdomności w okresie zimowym i okresie letnim. W spotkaniu udział biorą przedstawiciele instytucji i organizacji, które na terenie Miasta Sopotu zajmują się wsparciem osób w kryzysie bezdomności. Spotkania te mają na celu wypracowanie wspólnych schematów działań pomocowych osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.

CEL SZCZEGÓŁOWY 1 **Profilaktyka bezdomności**

Wskaźnik		2024	2023	2022
1.	Liczba osób bezdomnych objętych kontraktem socjalnym i IPWzB.	62	35	49
2.	Liczba osób zagrożonych bezdomnością, z którymi zawarto kontrakt socjalny.	0	35	6
3.	Liczba osób zagrożonych bezdomnością, posiadających zadłużenia w opłaceniu czynszu.	• 21 osób posiadających zadłużenia w opłaceniu czynszu	• 30 osób posiadających zadłużenia w opłaceniu czynszu	• <u>24 osoby</u> posiadające zadłużenia w opłaceniu czynszu

		(dane MOPS)	(dane MOPS)	(dane MOPS); • <u>264 osoby</u> posiadające zadłużenia w opłacaniu czynszu (dane UM)
4.	Liczba instytucji, w których zostały przeprowadzone zajęcia edukacyjne przez MOPS Sopot.	1 – UG	2 – UG	0
5.	Liczba osób zagrożonych bezdomnością , którzy podjęli współpracę z pracownikami pomocy społecznej.	10	144	24
6.	Wdrożone procedury przepływu informacji między podmiotami zajmującymi się przeciwdziałaniem bezdomności.	„Akcja Zima” ; „Akcja Lato”	„Akcja Zima” ; „Akcja Lato”	„Akcja Zima” ; „Akcja Lato”
7.	Liczba podmiotów zajmujących się przeciwdziałaniem bezdomności, które podpisały porozumienie o współpracy.	<u>Porozumienia nieformalne:</u> • Komenda Miejska Policji w Sopocie • Straż Miejska w Sopocie • Straż Pożarna w Sopocie • Miejska Stacja Pogotowia Ratunkowego w Sopocie • Urząd Miasta Sopotu (Wydział Lokalowy, Wydział Polityki Społecznej, Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego)	<u>Porozumienia nieformalne:</u> • Komenda Miejska Policji w Sopocie • Straż Miejska w Sopocie • Straż Pożarna w Sopocie • Miejska Stacja Pogotowia Ratunkowego w Sopocie • Urząd Miasta Sopotu (WL, WPS, WBiZK) • Caritas Archidiecezji Gdańskiej w Sopocie • Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Gdańskie	<u>Porozumienia nieformalne:</u> • Komenda Miejska Policji w Sopocie • Straż Miejska w Sopocie • Straż Pożarna w Sopocie • Miejska Stacja Pogotowia Ratunkowego w Sopocie • Urząd Miasta Sopotu (WL, WPS, WBiZK) • Caritas Archidiecezji Gdańskiej w Sopocie • Towarzystwo Pomocy im. św.

		• Caritas Archidiecezji Gdańskiej w Sopocie • Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Gdańskie w Gdańsku • Przychodnia im. dr Oli w Sopocie	w Gdańsku • Przychodnia im. dr Oli w Sopocie	Brata Alberta Koło Gdańskie w Gdańsku
--	--	---	---	---------------------------------------

CEL SZCZEGÓŁOWY 2: Wsparcie osłonowe

Bardzo ważnymi czynnikami są działania interwencyjne i działania osłonowe wspierające osoby znajdujące w kryzysie bezdomności. Takie działania mają za zadanie zidentyfikowanie miejsc, w których przebywają osoby bezdomne, zweryfikowanie ich liczby oraz zapewnienie schronienia i niezbędnej pomocy w celu zapewnienia im bezpieczeństwa.

W 2024 r. skorzystało z pomocy:

- finansowej – 53 osoby,
- psychologicznej – 10 osób,
- prawnej – 12 osób,
- dotyczącej spraw lokalowo/meldunkowych – 12 osób,
- dotyczącej orzeczenia o niepełnosprawności – 25 osób.

Patrole

Pracownicy socjalni wraz z funkcjonariuszami Straży Miejskiej w Sopocie w roku sprawozdawczym przeprowadzili 77 patroli, które miały za zadanie sprawdzenie miejsc niemieszkalnych, w których przebywają osoby bezdomne, jak również ich zabezpieczenie.

Posiłki

W siedzibie jadalni Caritas Archidiecezji Gdańskiej w Sopocie pracownicy socjalni Zespołu ds. Osób Bezdomnych MOPS w roku 2024 r. przeprowadzali dyżury, skierowane do osób w potrzebie, które z wielu różnych względów nie chciały skorzystać z pomocy pracownika

socjalnego w siedzibie MOPS lub też pochodzą z innej gminy. Podczas roku sprawozdawczego odbyło się 41 dyżurów, w czasie których udzielono wsparcia 160 osobom.

Jadłodajnia jest także miejscem, gdzie osoby bezdomne mogą otrzymać wsparcie w formie posiłku weekendowego, wydawanego w każdą sobotę i niedzielę w postaci gorącej zupy. W roku 2024 z posiłków weekendowych dla osób bezdomnych w Caritas Archidiecezji Gdańskiej w Sopocie skorzystało ok. 200 osób.

Zimowy Punkt Interwencyjny

Kolejną formą pomocy prowadzoną przez Caritas Archidiecezji Gdańskiej jest Zimowy Punkt Interwencyjny. Jest to miejsce zapewniające codzienne schronienie osobom bezdomnym w momencie obniżenia temperatury, zapewnienie im gorącego napoju oraz udzielanie fachowych informacji, gdzie szukać pomocy w odniesieniu do trudnych sytuacji życiowych. Według danych otrzymanych ze strony organizatora, w 2024 r. ZPI dyżurował 49 dni, z pomocy skorzystano narastająco 616 razy.

Schronienie

Z pomocy w formie schronienia w 2024 roku skorzystało 70¹ osób skierowanych przez MOPS w Sopocie, w tym:

- 41 osób skierowano do schronisk;
- 26 osób skierowano do schronisk z usługami opiekuńczymi;
- 23 osoby przebywały w noclegowni;
- 5 osoby przebywały w ogrzewalni.

MOPS w Sopocie posiada podpisane umowy z organizacjami pozarządowymi na zapewnienie schronienia dla 52 osób. Łącznie w ciągu miesiąca stanowi to 1612 osobodoby, a w przeciągu roku zabezpiecza osoby bezdomne na łączną ilość 18980 osobodób (w tym kobiety 2920 osobodób).

Ponadto MOPS w Sopocie posiada 2 mieszkania treningowe dla osób bezdomnych z 13 miejscami. W 2024 roku narastająco przebywało w nich 20 osób.

¹ Poszczególne osoby skorzystały z kilku form schronienia.

Autobus SOS

Osoby bezdomne mogą skorzystać z usługi Autobusu SOS kursującego na trasie Gdańsk – Sopot z możliwością dowiezienia do ogrzewalni w Gdańsku. W autobusie SOS osoby bezdomne otrzymują również ciepły posiłek, czystą odzież oraz wsparcie ratownika medycznego. W roku sprawozdawczym 2024 Autobus SOS kursował w okresie: 01.01–31.03 oraz 01.11–31.12. W tym okresie, z ww. formy pomocy, skorzystano narastająco 3612 razy, wydano 6419 posiłków, odbyły się 152 dyżury. Do ogrzewalni pojechały 63 osoby.

Streetworking

Bardzo ważnym działaniem, finansowanym przez Gminę Miasta Sopotu, jest projekt streetworkingu letniego, skierowany do osób bezdomnych przebywających w przestrzeni publicznej miasta. To szczególna forma wsparcia osłonego osób bezdomnych. Zadaniem streetworkera jest nawiązanie kontaktu z osobą bezdomną w przestrzeni publicznej, w miejscu, gdzie często czuje się najbezpieczniej, a z wielu względów nie jest w stanie zgłosić się do instytucji pomocowych (nie wie gdzie są, nie wie, że przysługuje jej pomoc, odczuwa wstyd przed zgłoszeniem się). Streetworker jest często pierwszą osobą, która pochyła się nad takim człowiekiem. Wspiera w działaniach, wysłucha, niczego nie oczekuje, informuje o możliwościach pomocy, nie tylko rzeczowej czy finansowej, ale również o możliwości ubezpieczenia zdrowotnego. Sopoccy streetworkerzy prowadzą również pomoc przedmedyczną. W Sopocie, z uwagi na turystyczny charakter miasta i dużą ilość osób bezdomnych przyjezdnych, praca streetworkerów jest jedną z podstawowych form wsparcia dla osób bezdomnych.

Streetworking w sezonie letnim 2024 r. na terenie Sopotu działał przez 6 miesięcy w okresie: 01.04.2024 r. – 30.09.2024 r. Łącznie odbyły się 152 patrole (456 h). Streetworkerzy nawiązali 1372 kontakty (w tym ze 175 kobietami), 485 razy udzielono pomocy przedmedycznej, 45 interwencji odbyło się na prośbę służb / MOPS. Łącznie w patrolach uczestniczyło 6 streetworkerów, w tym 3 pracowników socjalnych. Streetworking na zlecenie miasta prowadziła Fundacja Czyste Dźwięki.

CEL SZCZEGÓŁOWY 2**Wsparcie ośtonowe**

Wskaźnik		2024	2023	2022
1.	Liczba patroli pracowników pomocy społecznej, straży miejskiej i policji.	77 patroli	49 patroli ; 294 osoby (narastająco)	33 patrole; 92 os. (narastająco)
2.	Liczba dyżurów / porad pracowników socjalnych w siedzibie Caritas Archidiecezji Gdańskiej.	41 dyżurów ; 160 os. / porad (narastająco)	24 dyżury; 72 os. / porad (narastająco)	40 dyżurów; 140 os. / porad (narastająco)
3.	Liczba osób, które skorzystały z porad / interwencji / schronienia.	• 29 osób korzystających z poradnictwa: prawnego, psychologicznego i zawodowego; • 70 osób skierowanych do placówek (w tym: schroniska, noclegownie, ogrzewalnie)	• 44 osoby korzystające z poradnictwa: prawnego, psychologicznego i zawodowego; • 58 osób skierowanych do placówek (w tym: schroniska, noclegownie, ogrzewalnie)	• 18 os. korzystających z poradnictwa: prawnego, psychologicznego i zawodowego; • 52 os. skierowane do placówek (w tym: schroniska, noclegownie, ogrzewalnie);
4.	Liczba osób bezdomnych, która podjęła działania w sferze społecznej/zawodowej integracji.	138	96 osób	114 osób

CEL SZCZEGÓŁOWY 3: Aktywizacja bezdomnych

Osoby bezdomne, które wykazują chęci do readaptacji społecznej, bardzo często korzystają ze wsparcia pracowników Zespołu ds. Osób Bezdomnych MOPS w Sopocie. Jest to w każdym wypadku wsparcie zindywidualizowane, gdyż każda z tych osób znalazła się w trudnej sytuacji z innego powodu, w związku z czym różne są możliwości rozwiązania problemów.

Reintegracja społeczna i zawodowa

Do reintegracji społecznej osób w kryzysie bezdomności oraz zagrożonych bezdomnością zaliczamy również:

- udzielanie pomocy psychologicznej uwzględniającej przyczyny i efekty bezdomności – skorzystały 2 osoby (33 spotkania indywidualne); zaś 8 osób skorzystało ze spotkań grupowych
- udzielanie poradnictwa prawnego – skorzystało 12 osób;
- udzielanie poradnictwa zawodowego – skorzystało 5 osób;
- wsparcie CIS (aktywizacja zawodowa) – 7 osób;
- podjęcie terapii uzależnień – skorzystało 6 osób.

Centrum Integracji Społecznej jest pomostem pomiędzy pomocą społeczną a otwartym rynkiem pracy, których działalność przyczynia się do usamodzielnienia ekonomicznego i społecznego oraz rozpoczęcia samodzielnego życia osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością. Podeszły wiek, niepełnosprawność oraz liczne schorzenia w wielu wypadkach eliminują wszelkie możliwości podjęcia zatrudnienia. Pomimo tego 7 osób w 2024 r. podjęło działania w zakresie aktywizacji zawodowej korzystając ze wsparcia Centrum Integracji Społecznej, a także szukając ofert pracy przy pomocy pośrednictwa pracy.

Kontrakty socjalne

Pracownicy MOPS Sopot prowadzili zróżnicowane działania mające na celu readaptację społeczną osób bezdomnych. Kontrakty socjalne stają się niezwykle ważnym narzędziem w tym zakresie, jak i pozostałych sytuacjach opisanych powyżej. Kontrakty socjalne określają uprawnienia, a także zobowiązania stron umowy w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby w kryzysie bezdomności lub zagrożonej bezdomnością. W roku 2024 kontrakty socjalne, opracowywane indywidualnie dla każdej osoby, zrealizowały łącznie 62 osoby w kryzysie bezdomności.

CEL SZCZEGÓŁOWY 3

Aktywizacja bezdomnych

Wskaźnik		2024	2023	2022
1.	Liczba osób bezdomnych/zagrożonych bezdomnością, które skorzystały z różnorodnych zindywidualizowanych form wsparcia z zakresu readaptacji społecznej.	67	48	49
2.	Liczba osób bezdomnych/zagrożonych bezdomnością, które podjęły działania w zakresie aktywizacji zawodowej.	9 osób (w tym: wsparcie CIS - 7 os.; pośrednictwo pracy - 2 os.)	36 osób (w tym: wsparcie CIS - 4 os.; pośrednictwo pracy - 17 os.)	18 osób (w tym: wsparcie CIS - 2 os.; pośrednictwo pracy - 6 os.; szkolenia podnoszące kompetencje - 10 os.)
3.	Liczba osób bezdomnych/zagrożonych bezdomnością, która zrealizowała IPWzB /kontrakt socjalny.	62	48	49
4.	Liczba osób bezdomnych/zagrożonych bezdomnością, która w efekcie reintegracji zawodowej rozpoczęła proces usamodzielniania.	2	17	17

CEL SZCZEGÓŁOWY 4: Usamodzielnienie osób wychodzących z bezdomności

Usamodzielnianie osób wychodzących z bezdomności nie jest procesem łatwym i niewiele osób ma szansę na trwałe efekty końcowe. Wynika to m.in. z trudności z uzyskaniem mieszkania, trudnościami ze znalezieniem pracy, brakiem umiejętności społecznych, uzależnieniami czy strachem przed zmianą i rozpoczęciem samodzielnego życia, pomimo potencjału, którym niektórzy dysponują. Niektóre osoby w kryzysie bezdomności, nawet po uzyskaniu świadczeń emerytalnych, dzięki którym są w stanie samodzielnie funkcjonować, wolą pozostać w placówkach dla osób bezdomnych. Dlatego tak niezwykle ważne są działania

aktywizujące i wspierające osoby bezdomne w uzyskaniu samodzielności, co w rezultacie może pomóc w wyjściu z bezdomności.

Dzięki pracy prowadzonej z osobami bezdomnymi, takiej jak: rozmowy wspierające, wsparcie i motywowanie do zmiany sytuacji socjalno-bytowej, pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, pomocy finansowej i rzeczowej, osoby bezdomne mają szansę przestać korzystać z pomocy społecznej i przejść drogę do pełnej reintegracji społeczno-zawodowej. Niestety, ze względu na fakt, że pełne usamodzielnienie osoby wychodzącej z bezdomności jest procesem wieloaspektowym oraz złożonym, trwa ono zwykle wiele lat. Dzięki takim działaniom w 2024 r. aż 4 osoby przestały zupełnie korzystać z pomocy społecznej. Nie jest to takie oczywiste, gdyż nie zawsze dochody w takich sytuacjach są wystarczająco wysokie, by pokryć koszt wynajmu lokalu oraz utrzymania godnego poziomu życia. Również wizerunek osoby bezdomnej w społeczeństwie obarcza naszych klientów wieloma trudnościami na ścieżce usamodzielnienia.

CEL SZCZEGÓŁOWY 4

Usamodzielnienie osób wychodzących z bezdomności

Wskaźnik		2024	2023	2022
1.	Liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością w procesie usamodzielniania, objętych wsparciem opiekuna-asystenta osoby bezdomnej.	0	12	12
2.	Liczba osób bezdomnych/zagrożonych bezdomnością w procesie usamodzielniania, które podjęły działania podnoszące kompetencje społeczne i zawodowe.	67	11	10
3.	Liczba usamodzielnionych osób bezdomnych.	4	9	17
4.	Liczba osób bezdomnych, która w wyniku pełnej reintegracji społeczno-zawodowej przestała korzystać z pomocy społecznej.	4	9	9

Podsumowanie

Działania związane z realizacją Sopotkiego Programu Przeciwdziałania Bezdomności w 2024 roku z założenia nakierowane były na poprawę funkcjonowania społecznego, kompensacji deficytów, w tym poprawę jakości życia i podniesienie kompetencji społecznych i zawodowych osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych bezdomnością. W związku z powyższym wdrożono niezwykle ważne działania MOPS mające znaczący wpływ na monitorowanie osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych bezdomnością. W tym miejscu warto wymienić jak duże znaczenie ma współpraca i ścisły kontakt z pracownikami poszczególnych placówek, w tym m.in. z Komendą Miejską Policji w Sopocie, Strażą Miejską w Sopocie, Miejską Stacją Pogotowia Ratunkowego w Sopocie, Urzędem Miasta Sopotu, itd.

W okresie letnim jedną z podstawowych form wsparcia dla osób bezdomnych jest finansowany przez Gminę Miasta Sopotu projekt streetworkingu. Streetworker zarówno wysłucha, wspiera w działaniach, jak również, poinformuje o możliwościach pomocy, nie tylko rzeczowej czy finansowej, ale również o możliwości ubezpieczenia zdrowotnego. Ponadto sopoccy streetworkerzy prowadzą pomoc przedmedyczną. W okresie zimowym, zaś dyżury pełnił Zimowy Punkt Interwencyjny, a osoby bezdomne mogły skorzystać z pobytu w schronisku czy też noclegowni. Zapewniono im gorący posiłek oraz udzielono fachowych informacji, gdzie szukać pomocy w odniesieniu do trudnych sytuacji życiowych.

Ponadto do osób w kryzysie bezdomności kierowano różnorodne, specjalistyczne wsparcie. Pracownicy Zespołu ds. Osób Bezdomnych MOPS w Sopocie pomagają klientowi w rozwiązywaniu problemów dnia codziennego, a także motywują go do podejmowania działań mających na celu poprawę i zmianę jego sytuacji socjalno-bytowej. Ponadto monitorują postępy w realizacji kontraktu socjalnego / Indywidualnego Programu Wychodzenia z Bezdomności. Należy również wspomnieć, że w procesie wychodzenia z bezdomności duże znaczenie miała również możliwość skorzystania z pobytu w mieszkaniu treningowym. Równie ważna była praca z osobami w kryzysie bezdomności w kierunku ich usamodzielnienia w oparciu o Centrum Integracji Społecznej i Klub Integracji Społecznej, a także pomoc zarówno finansowa, jak i zawodowa, psychologiczna, czy też prawna.

**Rekomendacje w zakresie wsparcia osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych
wykluczeniem społecznym:**

- Stały monitoring sytuacji osób w kryzysie bezdomności.
- Prowadzenie działań profilaktycznych wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób zadłużonych, bezrobotnych i biernych zawodowo.
- Prowadzenie działań interwencyjnych, osłonowych, aktywizujących i wspierających osoby w kryzysie bezdomności w celu zminimalizowania skutków bezdomności, motywowanie tych osób do podjęcia starań w kierunku wyjścia z bezdomności.
- Wspieranie działań z zakresu streetworkingu.
- Rozwój i wspieranie systemu mieszkalnictwa treningowego oraz pozyskiwanie lokali na mieszkania „docelowe” dla osób w kryzysie bezdomności, osób wychodzących z bezdomności oraz osób usamodzielnionych.
- Sieciowanie instytucji i organizacji pomocowych.
- Stała współpraca z organizacjami medycznymi, zajmującymi się wsparciem medycznym osób w kryzysie bezdomności, w tym również osób nie posiadających ubezpieczenia zdrowotnego.
- Systematyczna kampania informacyjna w mediach społecznościowych, szczególnie w okresie zimowym, dotycząca wsparcia osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych wykluczeniem społecznym.